

פחד דוד

יו"ל ע"י מוסדות "אורות חיים ומשה" ישראל

בנשיאות בנש"ק מורנו ורבנו הגה"צ רבי דוד חנניה פינטו שליט"א

בן הצדיק המלוכ"ן רבי משה אהרן פינטו זצ"ל ונכד הצדיק הקדוש המלוכ"ן רבי חיים פינטו זיע"א

ירושלים תל אביב חיפה באר שבע

הדלקת נרות 16:21 | 16:35 | 16:24 | 16:39

מוצאי שבת 17:36 | 17:38 | 17:35 | 17:40

רבינו תם 18:14 | 18:11 | 18:11 | 18:15

משכיל לדוד

ההשפעה תלויה בכח הרצון

"האספו ואגידה לכם את אשר יקרא אתכם באחרית הימים". (בראשית מ"ט א')

רבנות דיברו חכמינו ז"ל על כוחה של ההשפעה הן לטובה והן לרעה. אך יש לדעת כי כח ההשפעה פועל רק כאשר קיים רצון משני הצדדים - הן מצד המשפיע והן מצד המושפע. כי בכדי שהדברים ייכנסו אל ליבו של השומע, חייב להיות לו רצון עז להיות מושפע. כי אם מצידו אין לו רצון להשתנות, הרי בוודאי שעד כמה שהמשפיע יעשה מאמצים - דבריו לא יישאו פרי, כי אין רצון מצידו של השני לקבל את דבריו. כאותו אדם הצמא מאוד ומבקש מים ומגישים לפניו, אך אם לא ירצה להכניס המים לפיו - בוודאי שעדיין יצמא למים, על אף שהמים מוכנים ומזומנים לפניו.

וכן מצינו ברבי אלעזר בן הורקנוס שהושפע מאוד וביקש ללמוד תורה. אך אם לא היה מצידו רצון כביר ונחישות, לא היה מצליח במשימתו. רק הודות לרצון החזק שהיה בו - הצליח בדבר ונהפך לגדול הדור.

על יעקב אבינו נאמר "תתן אמת ליעקב" הוא היה המשפיע הגדול של האמת. ובכל זאת לבן הארמי לא הושפע ממנו לטובה כלל ונותר רמאי וערמומי, למרות שחי בקרבתו. מדוע אכן לא שונה לבן דרכי, מפני מה לא הושפע מהנהגתו הטהורה של יעקב אבינו?

התשובה היא, כי אומנם ראה לבן והכיר את יעקב בצדקותו, אך לא גילה רצון להיות מושפע. הוא לא רצה להשתנות ולכן התעלם מן האמת. וכך מצינו לגבי עשוי הרשע, אשר גדל מקטנותו עם יעקב אבינו, ובכל זאת עמד ברשעו ולא הושפע לטובה, כי גם בו לא היה רצון וחשק להשתנות. טוב היה בעיניו להמשיך במעשיו הרעים, וכשאין רצון להיות מושפע לטובה - בוודאי שההשפעה לא תגיע אליו.

ונאמר (מייכה ז' כ') "תתן אמת ליעקב" אותיות א' מ' ת' הן תחילה וסוף "את", שהיא מילה מחברת בין שני דברים כמו ו' החיבור, ופירושה - אני ואתה ביחד. כשיש שיתוף פעולה גם מצד המשפיע וגם מצד המושפע, אז זוכים לאות מ' שהיא באמצע המילה "אמת". אות מ' מרמזת על התורה שניתנה בארבעים יום, ורק בשיתוף שניהם זוכים להיות מקושרים לתורה. שאם לא כן חלילה, נותרות אותיות "מת" רח"ל, כפי שאמרו חז"ל "או תברותא או מיתותא" - לכשאין חיבור בין המשפיע למקבל, אז יש ניתוק רח"ל. ולכן רק כששניהם רוצים יחד להתקשר לתורה, ממילא זוכים לקבלתה.

על פי זה יובן מאמר חז"ל על הפסוק (בראשית מ"ט א') "האספו ואגידה לכם את אשר יקרא אתכם באחרית הימים" וכותב רש"י - ביקש לגלות את הקץ ונסתלקה ממנו שכינה, עד כאן. ויש להבין מדוע באמת לא הסכימו מן השמים ליעקב שיגלה את הקץ? אלא התשובה היא, שביקש הקב"ה שהגאולה תבוא בזכותו של כל אחד ואחד, ולא על ידי שיעקב אבינו יגלה לנו את הקץ. כאשר כל יהודי ויהודי יגלה חשקו לגאולה בהתקרבות לתורה ולמצוות, במאמץ רוחני ובתפילה לבורא העולם שיחיש הגאולה.

כך מצינו בגאולת מצרים, על אף שהייתה מובטחת, ככל זאת אילולי התפילה והזעקה לא היו ישראל נגאלים. כמו שנאמר (שמות ב' כ"ג) "ויאנחו בני ישראל מן העבדה ויזעקו" ורק אז נאמר "ותעל שועתם אל האלהים" וזכו לגאולה. כולם יחד זעקו והתפללו לבורא עולם שיגאלם, וכל אחד ואחד התפלל על רעהו ואז נושעו מגלות מצרים. ולכן כאשר ביקש יעקב אבינו לבשר לבניו את זמן הגאולה מבלי להתנות זאת ברצון להשתנות ומבלי תפילה - אזי הקב"ה לא הסכים עימו. כי בכדי לזכות לגאולה, צריך ראשית כל רצון וחשק להשתנות, ואז עם ישראל יהיו מושפעים לטובה ויחזרו בתשובה וכך יגאלו.

ופרשה זו נקראת פרשה סתומה. וחשבתי לומר כי רמז יש בדבר, שעל עם ישראל להיות גדורים בדרכם הישרה, ועל כל הפרצות להיות אטומות וחתומות, לבל יושפעו מן האומות ומדרכם הקלוקלת. אסור לעם ישראל לרצות להתחבר לאומות ולהיות ככל הגויים בית ישראל. הא למה הדבר דומה? לכלי העשוי מכסף טהור, שבכדי לשמור עליו שלא ישחיר, צריך לשמרו מן האוויר החיצון ולהכניסו בתוך ארון סגור. כך עם ישראל שעליו נאמר (במדבר כ"ג ט') "הן עם לבדד ישכן ובגויים לא יתחשב", כי רק כך לא יהיו מושפעים מן האומות, ואז יזכו לגאולה.

אותיות "הן" אין להן בן זוג משלים היוצר את הספרה עשר. אם ניקח לדוגמא את אותיות א' ע' יד', הרי שיש לכל אחת מהן בן זוג, כגון האות א' עם האות ט' יוצרות יחד את הספרה עשר. וכן האות ב' עם האות ח' הן יחדיו עשר, וכך הלאה. מלבד האות ה' שאין לה בן זוג המשלים, רק הדומה לה, שהרי רק אם נחבר את האות ה' לאות ה' תתקבל הספרה עשר. וכן גם לגבי האותיות שערך המספרי גדול, כגון אותיות י' עד ק'. לכל אחת מהן יש בן זוג למשל האות פ' עם האות כ' הן ביחד מאה, מלבד אות נ' שאין לה בן זוג רק הדומה לה שהרי האות נ' עם האות נ' הן ביחד מאה.

והדבר בא ללמדנו שלעם ישראל אסור להתחבר לאומות העולם, וחובה עליהם להיות בדד כדוגמת האותיות "הן". וזהו פירוש הפסוק "הן עם לבדד ישכון", אסור שיהא בעם ישראל את כח הרצון להיות מושפעים מן הרוחות הזרות הנושבות בעולם, וכשאין בהם רצון לדבר - בוודאי שיהיו נוהרים ולא יהיו מושפעים לרעה מן האומות, ודבר זה הבין גם בלעם הרשע, ועל כן בירך את ישראל במילים אלו.

וכיצד משביתים את כח הרצון שלא להיות מושפעים לרעה? רק על ידי כח התורה הקדושה. רק על ידי "תתן אמת ליעקב" שהיא התורה הנקראת "אמת", וכוחה חזק ועצום להרחיק מעל האדם רק מיני השפעות זרות ורעות. וזהו סוד הצלחתם של עם ישראל שזכו והחזיקו מעמד בתוככי מצרים, וכמו שאמרו חז"ל ששמרו על ג' דברים - שלא שינו שמם, ולא שינו לשונם, ולא שינו את מלבושם. וחיוקים אלו היו הגדר החוצץ בינם לבין אנשי מצרים, לבל יושפעו לרעה ממידותיהם הרעות ומדרכם הקלוקלת.

הילולא דצדיקיא

- טז - רבי מרדכי קרסנטי
- יז - רבי סלמאן מוצפי
- יח - רבי צבי אלימלך
- טפירא מח"ס בני יששכר
- יט - רבי אברהם שמואל
- בנימין סופר הכתב סופר
- כ - רבינו משה בן מימון
- הרמב"ם
- כא - רבי מצליח מאוזז
- מח"ס איש מצליח
- כב - רבי יעקב הכהן
- טראב מסלתון

המעוניין לקבל את העלון בדוא"ל
ישלח הודעה: p@hpinto.org.il

במסילה נעלה

שביבי אמונה ובטחון מפקנסו של מו"ר הגה"צ רבי דוד חנניה פינטו שליט"א

דברי חכמים

פרפראות לפרשה

משולחנם של חכמי התורה

מהדק חגורה? לא על השבון הענייני!

"מאשר שמנה לחמו והוא יתן מעדני מלך".
(בראשית מט. כ)

הנהגה טובה מלמדת אותנו התורה הקדושה, הנהגה שהיתה מצויה אצל אשר וממנו יש לראות וכן לעשות בפועל.

ומה היא ההנהגה המיוחדת של אשר?

"שמנה לחמו" - המאכלים השמנים והדשנים ביותר, נדמו לו כך, בפרוסת לחמו הפשוטה. הוא לא דרש אוכל משובח ויוקרתי יותר מאשר לחם לאכול.

ומנגד כאשר "והוא יתן" - כשהוא בא ליתן צדקה לעניים, אזי "מעדני מלך" - הוא נתן את המאכלים הטובים והמשובחים ביותר.

וכך בעצם ראוי לנהוג כל אדם מישאל. לעצמו יחיה חיים פשוטים וצנועים, ואילו לצרכי צדקה יתן מן הטוב והמשובח ביותר.

אדם מדמה בטעות שאם את הטוב והמשובח ישמור לעצמו ואת המועט והפחות יתן לעניים ירויח יותר וישאר יותר בידיו, אך חז"ל מלמדים אותנו כי ההפך הוא הנכון: "אם רואה אדם שמזונותיו מצומצמין יעשה מהן צדקה" (גיטין ז,). והכתוב מבטיח "ועניתך לא אענך עוד" - שוב לא מראים לו סימני עניות. הרי שדוקא ההחסרה מעצמו היא שמעשירה אותו.

המשיל על כך המגיד מדובנא משל:

עשיר אחד שהיה מייבא סחורות, הפליג באניה והטעין בה מלאי של סחורות. במזוודותו היו גם תיק ובו טלית ותפילין וספרי קודש.

יום אחד התחוללה סערה בים. הגלים התנפצו על הסיפון ואיימו להטביע את האניה. הודיע רב החובל לסוחר כי המשא שבאניה כבד מידי והיא עלולה לשקוע במצולות ועל כן יש להשליך מעט ממשאה.

מיהר העשיר לתאו נטל את תיק הטלית והתפילין וביקש להשליך אותו לים כדי להקל ממשא האניה...

שאל אותו משרתו: תמוה בעיני אשר מכל המשא הכבד של הסחורות בחרת דוקא בתיק הקל הזה אשר בו הטלית והתפילין, הלא דוקא זה הדבר החשוב ביותר שיש בו כדי להגן ולהציל על כל תכולת האניה?!

והנמשל: כשאדם רואה שמזונותיו מתמעטין, במה הוא מקמץ ומקצץ בראשונה, לא במותרות ביתו, אלא דוקא בכסף שרגיל לתת לצדקה, כאילו שבזה יושע. וחז"ל לימדונו,

כאמור, שדוקא נתינת הצדקה היא שתגרום לו לעשירות וזה הדבר האחרון שכדאי לקצץ בו.

עיסקה גוררת עיסקה

כאשר ביקשנו להקים את הישיבה הקדושה בעיר בליאון, בעל הווילה הזהיר אותי שאם לא אבוא כבר למחרת לחתום איתו חוזה על רכישת הווילה - הוא לא יוסיף לשמור את הווילה עבורי. על כן שבתי לביתי מוטרד ומודאג כיצד אגייס את סכום הכסף העצום.

השעות חלפו במהירות, ואני חשתי כיצד הזמן לגיוס הכסף הולך ואוויל.

בצד לי פניתי לריבוננו של עולם שהוא שולט על הכל ובידו הכל, ודיברתי איתו באופן ישיר ופָּרַח בן אל אביו:

"ריבוננו של עולם, לה' הגדולה והגבורה והתפארת ואתה מושל בכל. מבקש אני לבנות לכבודך מקום של תורה וקדושה, והרי גלוי וידוע לפניך שלא את כבודי אני מבקש אלא את כבוד תורתך הקדושה, להגביר חילילים לתורה ולזכות את הרבים. אולם כעת אני זקוק לסכום כסף גדול ואילו אתה שבראת את כל העולם כולו בודאי אין מעצור בידך מלהושיעני, אם כן מה הם שבע מאות אלף פרנקים בשבילך? וכי היד ה' תקצר?"

כשסיימתי את תפילתי הרגשתי מעודד, וציפיתי לראות את ידו הרחומה של ה' שתבוא לעזרתי.

הלילה יד ושנתי נדדה עלי. מרוב לחץ לא הצלחתי להירדם והשעות חלפו לאיטן.

בשעה חמש לפנות בוקר צלצל פתאום הטלפון בביתי. על הקו הייתה אישה שהתנצלה על השעה וסיפרה:

"כל הלילה לא הצלחתי להירדם. ישנם ברשותי מספר מטילי זהב אשר ברצוני למכור ולהרוויח בעבורם כסף רב. עד עתה לא עלה בידי למצוא את האדם ההגון והמתאים שאוכל למכור לו את המטילים, והדבר טורד את מנוחתי. לפיכך החלטתי להתקשר לכבוד הרב, ולבקש ברכה ועזרה בענייני."

האמת היא שהייתי מופתע משיחת הטלפון שנתרכה בשעה מאד לא שגרתי, אולם ברכתך את האישה כפי שביקשה, וחשבתי לעצמי שהלוואי וגם לי היו מספר מטילי זהב והייתי נתון בבעיה כמו שלה. כך הייתי

באופן זה נרכש בניין הישיבה הקדושה בליאון, אשר ממנו יוצאת תורה לכל העולם. ממקום זה הוקמו עשרות מוסדות תורה נוספים ברחבי העולם, ואלפי יהודים חזרו כך בתשובה.

במרה מפטירין

הפטרת השבוע:

"ויקרבו ימי דוד למות". (מלכים א. ב)

הקשר לפרשה: בהפטרה מסופר על מות דוד המלך וצוואתו לשלמה בנו, וכן בפרשה מסופר על מות יעקב אבינו וצוואתו ליוסף בנו.

נצור לשונך

תולה ארץ על בלימה

מותר לשמוע לכתחילה

אף על שמיעת לשון הרע לבד גם כן יש איסור מן התורה, אף אם אין בדעתו לקבל את הדבר. ויש חילוק בין שמיעה לקבלה: בשמיעה אין איסור, רק אם אין הדבר נוגע לו על להבא, אבל אם הדבר נוגע לו על להבא, אם אמת הוא, כגון שהוא מבין מתחילת הספור, שהוא רוצה להראותו, איך שפלוני אינו איש מהימן, והיה בדעתו מתחלה להכניסו בעסקיו או לעשות שדוך עמו, מותר לכתחלה לשמוע כדי לחוש ולהישמר ממנו.

מן האוצר

ממשנתו של מו"ר הגה"צ
רבי דוד חנניה פינטו שליט"א

מעלתם של מנשה ואפרים

"ועתה שני בניך הנולדים לך בארץ מצרים עד בואי אליך מצרימה לי הם אפרים ומנשה כראובן ושמעון יהיו לי".
(בראשית מ"ח ה')

אפרים ומנשה זכו בברכת יעקב להגיע לדרגת השבטים הקדושים ולהיכלל בתוכם. לכאורה מדוע דווקא בניו של יוסף הצדיק זכו לכך, ולא שאר בני השבטים. לדוגמא; יהודה שהיה החשוב שבהם, או שבט יששכר המסמל את התורה הקדושה. ויש להבין מה הייתה מעלתם המיוחדת של אפרים ומנשה?

עוד יש להבין מדוע מברך אותם יעקב שיהיו כראובן ושמעון דווקא, ולא כשאר השבטים? ואכן המתבונן יראה כי ראובן, שמעון ולוי לא זכו כלל לברכה כיתר השבטים, אדרבה יעקב נזף בהם, ואמר לראובן (בראשית מ"ט ד') "פחו כמים אל תותר" ולשמעון ולוי אמר (שם מ"ט ז') "ארור אפם כי עז" ואם כך מדוע לא בירך את אפרים ומנשה שיהיו כאותם השבטים שזכו לברכה ממנו?

והנראה לי לומר בסייעתא דשמיא, כי באמת שאר השבטים הקדושים וכן בניהם אחריהם כולם היו קדושי עליון משרתי ה', והגיעו לדרגות גבוהות בקדושה ובטהרה ובעבודת ה'. אולם הבדל עצום היה ביניהם לבין יוסף הצדיק ובניו:

שאר השבטים זכו להסתופף בצילו של אבא הגדול הסבא קדישא יעקב אבינו ע"ה, וגדלו על ברכיו. הם ראו לנגד עיניהם את הנהגותיו הקדושות, ולמדו ממעשיו וספגו מקדושתו. ודבר פשוט הוא כי מי שזוכה לגדול בבית שכזה המלא בתורה וביראת שמים, שאף הוא יספוג את אותה הארה דקדושה.

ולכן יוסף הצדיק ובניו אחריו אשר גדלו בארץ נכר ארץ מצרים, המלאה בזימה ותועבה וחיו באווירה קשה של כפירה ועבודה זרה - הם עמדו בניסיון קשה ביותר מבחינה רוחנית. וכמו כן ליוסף הצדיק לא היה זמן פנוי לרוב כדי להשקיע בבניו חינוך טהור, כי עולה של ארץ מצרים וצרכיה היו נתונים על צוארו במשך כל שנות הרעב, כמו שנאמר (שם מ"ב ו') "הוא המשביר לכל עם הארץ" ובוודאי שמבלי חינוך אמיתי וטהור, נקל לשער שעלולים היו בני יוסף להיסחף באווירה הקלוקלת של מצרים ולרדת לשאול תחתית. אך על אף הכל פסעו הם נגד הזרם, ושמרו על עצמם ועל יהדותם מכל משמר. הם עבדו את ה' אלוקי ישראל בקדושה ובתמימות והכל בכוחות עצמם, מבלי סיועם של יוסף האב או יעקב הסב. לכן גדלה מעלתם של בני יוסף יותר משאר בני השבטים, ורק הם זכו לברכות להיות כראובן ושמעון.

וזהו שאמר יעקב ליוסף "ועתה שני בניך הנולדים לך בארץ מצרים" דהיינו שגדלו בתוך ארץ מצרים המתועבת, בכל זאת גדלו לתפארת עם ישראל ביראת שמים טהורה וקדושה עליונה.

מכאן יש ללמוד עד כמה גדולה מעלתו של הנהרג מפיתויי היצר הרע ומתגבר על כל הנסיונות, ועל אף שגדל הוא בסביבה המנוכרת מכל זיק של יהדות - בכל זאת יודע הוא להגן על עצמו מתחלואי היצר הרע, נשמר מכל משמר בטהרת העיניים ודבק בכל עוז בתורה ובמצוות. ובוודאי חשוב הוא בעיני הקב"ה יותר מאדם אחר שגדל וצמח בבית הספוג ביראת שמים ובאווירה קדושה, כי הראשון הגיע לזה בכוחות עצמו על ידי עמל רב וטרחא מרובה, ולפום צערא אגרא ובורא העולם נותן לו שכרו מושלם.

חזק וברוך

מתחזקים באחוה וזוכים לברכה

כהורים לילדים, אנו נוקטים בפעולות חינוכיות שכל מטרתן היא לחנך ולהורות דרך לילדינו הקטנים בעבודת ה' ובקיום המצוות. ובודאי שכולנו מכירים את דברי הרמ"א בשולחן ערוך (או"ח קכד. ז) המעורר על תפקידו של האב בחינוך ומסתבר שגם בדוגמא האישית שעליו לתת בזהירות על עניית אמן. וזה לשונו: "וילמד את בניו הקטנים שיענו אמן, כי מיד שהתינוק עונה אמן, יש לו חלק לעולם הבא".

ורמז נאה לדברי הרמ"א, מופיע בספר 'בני שלשים' על הפסוק "ואת אחיכם הקטן תביאו אלי ויאמנו דבריכם" (בראשית מב. כ) - רמזה התורה בזה לדברי הרמ"א שעל האדם ללמד את בניו הקטנים שיענו אמן, כי מיד שהתינוק עונה אמן יש לו חלק לעולם הבא.

ועוד רמז נפלא מובא ב'ילקוט מעם לועז' (אסתר ב. ז) על הפסוק "ויהי אמן את הדסה היא אסתר בת דודו" - הכתוב מלמדנו כיצד היה מטפל מרדכי באסתר הצדקת מימי ילדותה, שהיה מגדלה ומחנכה בדרכי ה'. ומיד כשהתחילה לדבר לימדה לענות אמן, שזה מחוייבים האב והאם ללמד לבניהם מקטנותם. שתינוק היודע לדבר אביו מלמדו 'תורה צוה לנו משה מורשה קהלת יעקב' ו'שמע ישראל', וכשהוא גדל עוד קצת, מלמדו כמה פסוקים בעל פה ומביאו לבית הכנסת ומלמדו לענות אמן בקול. שאם חס ושלום התינוק מת, עניית אמן זו עומדת לו לקום בתחיית המתים. וזה היה עושה מרדכי הצדיק שלימד את אסתר לענות אמן, וכרמז לכך נכתבה המילה 'אומן' חסרה ו', לרמזו שלימדה מילדותה לענות אמן.

על מהותה של סגולת עניית אמן על ידי תינוקות של בית רבן, עמד בעל ה'שומר אמונים' (מאמר פתחו שערים פרק ו) וביאר שבזמן שהתינוק בא לזה העולם הוא כגולם בלא צורה, ואין יכול לזכות לאור העולם הבא, כי צריך לזה לבוש, כמובא בזהר הקדוש בכמה מקומות שבלא לבוש אי אפשר להכנס לגן עדן. ואם התינוק זוכה לענות אמן, מקבל על עצמו צורה ולבוש. הגם כי התינוק אינו יודע מאומה בין ימינו לשמאלו, אבל עם כל זה גדול עניית אמן שאפילו בלא ידיעה מקבל על עצמו התינוק לבוש קדוש ונורא, וזוכה להתלבש בזה הלבוש שהוא - אמונתו של ישראל. לפיכך אמרו חכמינו זכרונם לברכה (סנהדרין קיא:): שתינוק זוכה לעולם הבא משעה שיענה אמן.

חינוך טוב מגיל צעיר

הורים רבים רואים זכות לעצמם להביא לבית הכנסת את ילדיהם הרכים בשנים, שם הם סופגים את האווירה הקדושה של תפילה וקדושת בית הכנסת. ועליהם לדעת שזהו הזמן המתאים ביותר להחדיר בלב התינוקות הרכים את ההקפדה על עניית אמן, על ברכות השליח ציבור ועניית אמן על הקדישים. כמובא בספר 'טהרת הקודש הקדמון' (ח"ב פ"ה) "כשהתינוק מתחיל לילך לבית הכנסת, צריך האב להדריכו בבית הכנסת בעניית אמן וקדושה ושאר דברים שבבית הכנסת".

לאותם שחושבים שיש לתלל לגדול ולהתבגר ורק אז לחנכו בעניית האמן, על כך מעורר ומזהיר בעל 'נוצר חסד' (אבות ג. יא) "תמיד מנעוריו, עוד בהיותו ילד, יחנכו ליראת ה' כפי השגתו וחכמתו. שלא כמו איזה שוטים שאין מחנכים את הילד ליראה, ואומרים שזה יהיה לו זמן בעת שיתגדל אז יתפלל ויענה אמן... אלא מחנכים את הילד בעיקר ביראה ויאמר עמו ברכות ושבחים לפי השגתו ויחנכו לברך את כל הברכות במתינות ולענות אמן".

מתורתו של אליהו הנביא זכור לטוב

זכור לטוב

מפני מה זכה אליהו שהחיה מת על ידו?

מפני שעשה רצונו של מי שאמר והיה העולם הקב"ה. והיה מתאנח על כבודו של הקב"ה ועל כבודן של ישראל בכל יום תמיד, והיה בדעתו כאילו אבדו שונאי ישראל מן העולם.

בכל דור ודור שהיה אליהו מוצא בני אדם צדיקים, מיד היה מגפפן מחבקן ומנשקן, ומברך ומרומם ומשבח ומגדל ומקדש לשמו של מי שאמר והיה העולם. הקב"ה.

מפני מה זכה אלישע שחיו שני מתים על ידו? מפני שעשה רצונו של מי שאמר והיה העולם.

ומניין? שתדע לך שכן, כשאמרה רוח הקודש לאליהו "לך שוב לדרכך מדברה דמשק וגו' ואת יהוא בן נמשי תמשח למלך על ישראל ואת אלישע בן שפט מאבל מחולה" וגו', שקל במלאכתו שנים עשר צמידים לפניו "ויעבור אליהו וישלח אדרתו אליו", מיד הניח את

ושעה, שנאמר: "בן אדם התשפוט התשפוט את עיר הדמים". מה תלמוד לומר התשפוט התשפוט שני פעמים?

אלא, כך אמר הקב"ה ליחזקאל: בן אדם! לי ולך נאה לנו להוכיח את ישראל.

דבר אחר: מה תלמוד לומר בן אדם - אמר לו: אם אתה מוכיח הוכיח, ואם אין אתה מוכיח אני מוכיח בתוכחות. אי אתה דומה להם, אלא העולם הזה עיתים בני אדם שמחים בו, עתים בני אדם משמחים בעליו, שנאמר: "והנך להם כשיר עגבים יפה קול ומטיב נגן ושמעו את דבריך ועושים אינם אותם".

ומניין? תדע לך שכן, שבא נבוכדנאצר מלך בבל והגלה את ירושלים והורידו לבבל, עשאן שרים על כל ממלכה כולו. וכסרחו במעשיהם הוציאן לבקעה והרגן. ובשעה שהיו נהרגים אמרו: "אוי לנו יבשו עצמותינו ואבדה תקוותנו נגזרנו לנו".

מכאן אמרו, יודע אדם בעצמו אם בן העולם הבא הוא אם לאו. אם עשה גדולות כאילו נעקר מן העולם - לפיכך הביא עליהן הקב"ה את יחזקאל והעביר אותו עליהן, שנאמר: "היתה עלי יד ה'" וגו'. ואין ניחנו לשון האמורה כאן אלא לשון מיתה, שנאמר: "יבוא שלום ינחו על משכבותם".

"והיא מלאה עצמות" אל תקרי עצמות אלא עץ מות. מן העץ שאמר הקב"ה לאדם הראשון ואכל וקנס עליו מיתה ועל תולדותיו הבאות אחריו עד סוף כל הדורות. לך נאמר: מלאה עצמות.

כל אשר לו וירץ אחריו, שנאמר: "ויעזוב את הבקר" וגו', מיד הפקיד את כל אשר לו וזרע את כל השדה מלח, שנאמר: "וישב מאחריו ויקח את צמד הבקר ויזבחהו" וגו', וילמדהו לא נאמר, אלא וישרתהו - מכאן אמרו, גדולה שימושה יותר מלימודה.

מכאן אמרו, אל יפטר אדם מחברו אלא מתוך דבר הלכה, כדי שיאמר זכור איש פלוני לטוב שזו הלכה קבע בידו. שנאמר: "ויהי הם הולכים הלך ודבר", ואין דיבור אלא דברי תורה, שנאמר: "הלא כה דברי כאש נאום ה'".

וכשנתלח מלאך על אליהו ועל אלישע לשחתן, בא ומצאן שהיו עסוקים בדברי תורה. אמר לפניו; רבונו של עולם! הם עוסקים בדברי תורה ואין אני יכול לשלוט בהן, שנאמר: "והנה רכב אש וסוסי אש ויפרידו בין שניהם". רכב אש - אלו דברי תורה נביאים וכתובים. וסוסי אש - משנה הלכות ואגדות. אש זו תורה, שנאמר: "תורת ה' תמימה משיבת נפש". ומה תלמוד לומר ויפרידו בין שניהם? אלא חזר ועמד לפני הקב"ה ואמר לפניו: רבונו של עולם עשיתי לך קורת רוח בעולם דין בזיון שביזיתי אותן ודחפתי אותן אחד לכאן ואחד לכאן, לך נאמר: ויפרידו בין שניהם.

מכאן אמרו: שני בני אדם שמהלכין בדרך ועוסקין בדברי תורה - אין דבר רע יכול לשלוט בהן, שנאמר: "ויהי הם הולכים הלך ודבר".

ומפני מה זכה יחזקאל שיחיו מתים על ידו? מפני שהיה מסתפח על ישראל בכל שעה

אנשי אמונה

אורחות חיים מתוך הספר "אנשי אמונה" לתולדות צדיקי משפחת פינטו זיע"א

לצדיק רבי כליפא ה' מלכה זצ"ל היו כידוע ספינות רבות, אשר היו מעבירות סחורות מעיר לעיר וממדינה למדינה. ואולם, רבי כליפא לא שת לבו לעסקיו הגשמיים, כי כל כולו היה עסוק בתורה הקדושה. הוא גם כתב ספרים וחיבר שירים ופיוטים, ביניהם הספר "כף ונקי" וספר "קול זמרה".

הרב החיד"א בספרו "שם הגדולים" (חלק ספרים - מערכת כ אות נה) מזכיר את כתבי רבי כליפא ומדבר בשבחו: "כף ונקי. מהחכם השלם החסיד מלומד בנסים מר קשישא מ' כליפה מלכה מק"ק אגאדיר. והוא פי' על התפלה ושירים וענינים אחרים. ה' חלקים כנגד ה' אצבעות הכ"ף עליו". וגם הרב מהר"א אלקוא זצ"ל שיבח אותם.

רוב הכתבים של רבי כליפא, אבדו במרוצת השנים. על סיבת היעלמותם מסופר שהרב משה קרקוס שלח את רבי אהרן ויזמאן לחפש אחר ספרי רבי כליפא בערי סוס. שכן, משפחתו של רבי כליפא היתה אז באמסטרדם, והיא ביקשה להדפיס את ספריו להפיצם ביעקב ולחלקם בישראל, למען יהנו הרבים ותרבה הדעת.

מאמציו של רבי אהרן ויזמאן נשאו פרי. כתביו של רבי כליפא אכן נמצאו ונלקחו אחר כבוד לאמסטרדם במטרה להעלותם על מזבח הדפוס. אלא שבדרך לאמסטרדם התחוללה בים רוח סערה, רבי אהרן ניצל בגפו, וכל תכולת תרמילו וביניהם הספרים וכתביו של רבי כליפא טבעו במצולות ים. וחבל על דאבדן ולא משתכחין.

נהפך לעני מרוד

המעשה המופלא הבא ידוע בקרב יהודי אגאדיר המספרים בהתפעלות, כי בעיצומו של יום הכיפורים הקדוש, בעת שרבי כליפא היה בבית הכנסת כשהוא שקוע בתענית ובתפילה, הגיעו לנמל אגאדיר מספר ספינות עמוסות בסחורה של הרב.

רבי כליפא, חשש בלבו כי עוד מעט קט יבואו אליו הסוחרים הגויים ויטרידו אותו בעניני המסחר, ומיד התאזר בתעצומות נפש ונשא תפילה להקב"ה בה הוא ביקש מבורא העולם, כל יכול, שכל הספינות על מטעניהן יטבעו בים ולא יתחלל על ידו קדושת היום.

בקשתו של הצדיק התמלאה. לנגד עיניהם המשתאות וקול זעקותיהם של פועלי הנמל והסוחרים שהתקבצו סביבות הנמל, שקעו הספינות מאליהן בתוך מצולות הים. מני אז התהפך הגלגל על רבי כליפא, כאשר כל עושרו ורכושו טבעו, על פי בקשתו, במצולות ים והוא נהפך לעני מרוד.

מענינת היא עדותם של יהודי אגאדיר המתגוררים בעיר הנמל, על פי עדותם, בתנאי מזג אויר מיוחדים של שפל הים ושפל הרוח, ניתן להבחין בתרני האניות של רבי כליפא ה' מלכה זצ"ל המבצבים מקרקעית הנמל.